

[Home](#)>[Een beoefenaar van een juridisch beroep vinden](#)>[Soorten juridische beroepen](#)

Soorten juridische beroepen

Binnen de diverse rechts- en gerechtelijke stelsels van de lidstaten van de Europese Unie (EU) bestaat er een breed scala van juridische beroepen, zoals advocaten, notarissen, rechters, openbare aanklagers en gerechtsambtenaren. De beoefenaren van juridische beroepen voeren niet dezelfde titels in alle lidstaten, en hun rol en status kunnen per lidstaat sterk verschillen.

Op deze pagina vindt u algemene informatie over de verschillende juridische beroepen (rol en taken).

Klik op de vlag van het betrokken land voor gedetailleerde informatie.

Als u voor advies een jurist zoekt in een van de lidstaten van de Europese Unie, kunt u naar de pagina [Een beoefenaar van een juridisch beroep vinden](#) gaan.

Inleiding

Afgezien van advocaten is in het recht van de Europese Unie niets geregeld met betrekking tot de voorwaarden voor de uitoefening van een juridisch beroep. Deze beroepen worden doorgaans geregeld op nationaal niveau. Hoewel er uit de aard der zaak wel bepaalde overeenkomsten kunnen bestaan tussen deze nationale regelingen, verschillen ze toch aanzienlijk van land tot land omdat ze een afspiegeling zijn van vaak eeuwenoude tradities.

Het Comité van Ministers van de Raad van Europa (RvE) heeft een aantal aanbevelingen over juridische beroepen uitgebracht. Een van deze initiatieven betreft de uitoefening van het beroep van advocaat. Een ander betreft de onafhankelijkheid van rechters. De RvE-aanbevelingen en andere informatie over dit onderwerp zijn te vinden op de [website](#) van de Raad van Europa.

Voorts wordt in het [Europees Verdrag voor de rechten van de mens](#) bepaald dat eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld wegens een strafbaar feit, het recht heeft zich zelf te verdedigen of daarbij de bijstand te hebben van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos bijstand moet krijgen van een toegevoegd advocaat, indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen. Hoewel deze bepaling vooral betrekking heeft op strafzaken, heeft het [Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) (EHRM) de werking ervan uitgebreid tot civiele zaken.

Rechters

De rechter, of scheidsman in rechte, is een zeer belangrijke functionaris die een rechtbank voorziet, alleensprekend rechter is of lid van een meervoudige kamer is. De bevoegdheden, taken, wijze van aanstelling en opleiding van rechters, alsmede de tuchtrechtelijke aspecten ten aanzien van deze beroepsgroep, verschillen sterk van rechtsgebied tot rechtsgebied. De rechter is vergelijkbaar met een scheidsrechter in een wedstrijd en leidt het proces onpartijdig en in alle openheid. De rechter hoort alle getuigen, neemt kennis van eventueel ander bewijsmateriaal dat door de partijen bij de zaak wordt gepresenteerd, beoordeelt de geloofwaardigheid van de partijen en doet vervolgens uitspraak in de zaak op basis van zijn of haar interpretatie van het recht en zijn of haar eigen persoonlijk oordeel.

Meer informatie over deze beroepsgroep is te vinden op de volgende websites:

[Vereniging van Europese bestuursrechters](#) (AEAJ),

Europese vereniging van rechters en openbare aanklagers (EJPA),

[Internationale vereniging van rechters](#) (met name de Europese afdeling),

[Europese Rechters voor Democratie en Vrijheid](#) (MEDEL).

Openbaar aanklager

Het openbaar ministerie (het bureau of de dienst van de openbare aanklagers) speelt een zeer belangrijke rol in strafzaken. Ook waar het gaat om de rol, taken en bevoegdheden van de openbare aanklagers zijn de stelsels van de lidstaten zeer divers.

Personeel van rechtbanken

De functies en titels van personeelsleden van rechtbanken kunnen zeer uiteenlopend zijn, bijvoorbeeld: "Greffier" in Frankrijk, "Rechtspfleger" in Duitsland. Bovendien kunnen hun taken sterk verschillen van rechtsstelsel tot rechtsstelsel: rechters of openbare aanklagers bijstand verlenen, rechtbanken beheren, taken uitvoeren in bepaalde procedures. Afhankelijk van het land, volgen zij juridische opleidingen, kunnen zij juridisch advies verstrekken en/of bijscholingen volgen.

In elk geval spelen zij een belangrijke rol in rechtbanken: zij vangen zowel slachtoffers als verweerders op en dragen bij tot de algemene efficiëntie van justitie.

De beoefenaren van dit beroep worden op Europees niveau vertegenwoordigd door de [Europese Unie van Rechtspfleger](#) (E.U.R.), een niet-gouvernementele organisatie die beroepsorganisaties uit verschillende landen samenbrengt. De E.U.R. heeft tot doel mee te werken aan de totstandbrenging, ontwikkeling en harmonisatie van wetgeving op Europees en internationaal niveau, samen te werken met de Europese instellingen, de professionele belangen van haar leden te behartigen en op te komen voor het beroep teneinde bij te dragen aan een betere werking van justitie.

Gerechtsdeurwaarders (gerechtsambtenaren)

Deze beroepsgroep wordt geregeld door het recht van de afzonderlijke lidstaten; de regelingen verschillen van lidstaat tot lidstaat.

De beoefenaren van dit beroep worden op Europees niveau vertegenwoordigd door de [Internationale Unie van gerechtsdeurwaarders](#) (UIHJ). Doel van de UIHJ is haar leden te vertegenwoordigen in internationale organisaties en samen te werken met beroepsorganisaties op nationaal niveau. De UIHJ werkt aan de verbetering van nationaal procesrecht en internationale verdragen, en zet zich in voor de bevordering van ideeën, projecten en initiatieven die de positie van gerechtsambtenaren naar een hoger plan helpen tillen wat betreft hun onafhankelijkheid.

Ook de [Europese Kamer van gerechtsdeurwaarders](#) (bekend onder het Franse acroniem CEHJ) vertegenwoordigt gerechtsdeurwaarders. De CEHJ, een vereniging zonder winstoogmerk naar Belgisch recht, heeft tot doel gerechtsdeurwaarders nauwer te betrekken bij het gecoördineerde optreden van juridische beroepsbeoefenaren op Europees niveau.

Advocaten

Of de rol van advocaat nu wordt vervuld door een natuurlijke persoon of via een rechtspersoon of de staat, de advocaat is de vertrouwenspersoon van de cliënt als diens adviseur en vertegenwoordiger, de door derden gerespecteerde professional en een onmisbare schakel bij de billijke rechtspleging. Al deze aspecten komen samen in de persoon van de advocaat: deze dient de belangen van zijn of haar eigen cliënt naar eer en geweten en beschermt diens rechten, maar vervult daarnaast ook de rol en taken van de advocaat in de samenleving – namelijk anticiperen op en voorkomen van conflicten,

bewerkstelligen dat conflicten worden opgelost in overeenstemming met de erkende beginselen van het civiele, publiek- of strafrecht, met een passende afweging van de in het geding zijnde rechten en belangen, bevorderen van de rechtsontwikkeling en pal staan voor de verdediging van vrijheid, rechtvaardigheid en de rechtsstaat.

Op het gebied van de beroepsuitoefening van advocaten worden regels vastgesteld door beroepsorganisaties of autoriteiten binnen hun eigen lidstaat (de balies en ordes van advocaten), die verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van beroepsgedragsregels en voor de tuchtrechtspraak betreffende advocaten. In het recht van de Europese Unie is niets geregeld met betrekking tot de voorwaarden voor de uitoefening van een juridisch beroep. Niettemin worden in een [richtlijn](#) van 1998 de voorwaarden genoemd waaronder een advocaat die zijn of haar beroepskwalificatie in een bepaalde lidstaat heeft verworven, zijn of haar beroep ook permanent kan uitoefenen in een andere lidstaat.

Op EU-niveau worden advocaten vertegenwoordigd door de [Raad van de balies van de Europese Unie](#) (CCBE) — een in 1960 opgerichte internationale vereniging zonder winstoogmerk. De Raad vormt de schakel tussen de EU en de nationale balies in Europa en buigt zich over alle aangelegenheden van wederzijds belang betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat.

Notarissen

Notarissen zijn juristen die gespecialiseerd zijn in bepaalde juridische handelingen en daartoe ook bevoegd zijn. Met hun taken en verantwoordelijkheden spelen notarissen een belangrijke rol in de 22 lidstaten waar de rechtsorde volgens het Romeinse civiele recht is ingericht. Ierland is de enige EU-lidstaat met een common law-stelsel en er zijn daar ook notarissen actief, die een hele reeks juridische diensten aanbieden en die vooral taken uitoefenen met betrekking tot juridische handelingen en instrumenten die moeten worden gebruikt in overzeese jurisdicties. Zij spelen in hun nationale jurisdictie ook een belangrijke rol in de internationale handel.

Hun taken zijn met name:

particuliere overeenkomsten opstellen en advies verstrekken aan partijen met inachtneming van de verplichting de partijen billijk te behandelen. Wat het opstellen van officiële documenten betreft, zijn de notarissen verantwoordelijk voor de wettigheid ervan en voor het advies dat zij verstrekken. Zij dienen de partijen te informeren over de implicaties en consequenties van de aangepaste verplichtingen; zij zijn belast met de tenuitvoerlegging van de door hen opgestelde akten. De akte kan direct officieel worden geregistreerd dan wel ten uitvoer worden gelegd indien een van de partijen haar verplichtingen niet nakomt, zonder voorafgaand ingrijpen van de rechter; het op zich nemen van de rol van arbiter, om zo op onpartijdige wijze en met strikte inachtneming van de wet de partijen in staat te stellen tot een wederzijds aanvaardbare overeenkomst te komen.

Notarissen zijn openbare ambtenaren – overheden delegeren een deel van hun bevoegdheid om hen in staat te stellen een publieke taak te vervullen - die hun taken uitvoeren binnen het kader van een onafhankelijk beroep.

Notarissen zijn gebonden aan het beroepsgeheim. De voorwaarden voor de aanstelling van een notaris zijn sterk vergelijkbaar met die voor een magistraat: voor de notaris gelden dezelfde voorwaarden inzake onafhankelijkheid, het permanente karakter van de aanstelling, onpartijdigheid, beslissingsbevoegdheid en uitvoerbaarheid van zijn/haar handelingen, waarbij het ministerie van Justitie toezicht uitoefent op zijn/haar activiteiten.

Er zijn in de 22 lidstaten van de Europese Unie waar de rechtsorde volgens het Romeinse civiele recht is ingericht ongeveer 35 000 notarissen.

In het kader van het overleg met de Europese instellingen worden de notarissen van de Romeinse rechtssystemen vertegenwoordigd door de in 1993 opgerichte [Raad van de Notariaten van de Europese Unie](#) (CNUE). De CNUE vertegenwoordigt de notariaten van alle EU-lidstaten waar de rol van notaris volgens het Romeinse civiele recht is geregeld: België, Bulgarije, Duitsland, Estland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje en de Tsjechische Republiek. Ierland heeft een eigen nationale beroepsorganisatie, maar internationaal wordt Ierland vertegenwoordigd door het "UK and Ireland Notarial Forum".

Laatste update: 11/09/2023

Deze pagina wordt beheerd door de Europese Commissie. De informatie op deze pagina geeft niet noodzakelijk het officiële standpunt van de Europese Commissie weer. De Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens waarnaar in dit document wordt verwezen. Gelieve de juridische mededeling te raadplegen voor de auteursrechtelijke regeling voor Europese pagina's.